

ارائه الگوی توسعه پایدار اجتماعی مبتنی بر برنامه ریزی کارآفرینانه

یاسر وطنی^۱، مجید نصیری^۲، هادی ثنائی پور^۳، محمدباقر گرجی^۴

تاریخ پذیرش مقاله: ۱۴۰۲/۰۳/۰۶

تاریخ دریافت مقاله: ۱۴۰۲/۰۱/۲۴

DOI: 10.30495/JISDS.2023.72784.11882

چکیده

باتوجه به نیاز مبرم جامعه امروزی ارائه الگویی مناسب برای توسعه پایدار اجتماعی می‌تواند بعنوان تنها راه برون رفت از مسائل عدیده جامعه امروزی در تلاقی مشکلات اجتماعی، اقتصادی، سیاسی، زیستی و می‌باشد. این مهم بدون نگاه جدید به این چالشها و خلاقیتی که در کارآفرینی است محقق نخواهد شد. لذا ما در این تحقیق بدنبال ارائه الگوی توسعه پایدار اجتماعی مبتنی بر برنامه ریزی کارآفرینی هستیم. پژوهش حاضر از نظر هدف بنیادی و رویکرد کاربردی دارد و روش تحقیق آمیخته (کیفی-کمی) است. جامعه آماری بخش کیفی شامل کارشناسان و اساتید دانشگاه در حوزه کارآفرینی و مدیریت در استان گلستان می‌باشند و روش نمونه گیری از نوع گلوله برفی می‌باشد که تعداد آن ۱۱ نفر می‌باشند و در بخش کمی شامل مدیران ارشد، افراد با تجربه، در بخش اشتغال استان گلستان می‌باشند و با استفاده از روش نمونه گیری تصادفی ساده ۹۵۰ نفر انتخاب شد که حجم نمونه بر اساس جدول مورگان ۲۷۴ نفر می‌باشد. ابزار گردآوری اطلاعات در بخش کیفی بصورت مصاحبه نیمه ساختار و در بخش کمی بصورت پرسشنامه محقق ساخته می‌باشد. برای شناسایی شاخص‌های توسعه پایدار اجتماعی از الگوی تحلیل محتوا (کیفی) و برای شناسایی شاخص‌های برنامه ریزی کارآفرینی از الگوی فراترکیب استفاده شد. جهت تحلیل داده‌ها از نرم افزار SPSS20 و Smart PLS استفاده شد. سازه‌های مورد بررسی جهت ارائه مدل اولیه توسعه پایدار اجتماعی؛ اعتماد اجتماعی، مشارکت و همبستگی اجتماعی، پایداری زیست‌محیطی، پایداری اقتصادی، مسئولیت‌پذیری اجتماعی می‌باشند و سازه‌های مورد بررسی جهت ارائه مدل اولیه برنامه ریزی کارآفرینانه؛ استراتژیک کارآفرینانه، فرصت‌ها کارآفرینی و مهارت آموزی و قابلیت‌های کارآفرینانه، فرهنگ کارآفرینانه، مدیریت کارآفرینانه و پشتیبانی حاکمیت می‌باشند. نتایج مدل ساختاری نشان داد که برنامه ریزی کارآفرینانه بر توسعه پایدار اجتماعی با توجه به ضریب مسیر ۰/۸۵۱ و آزمون t ۲۶/۳۵۹ ارتباط مثبت و معنی دار و قوی دارد. همین طور اعتماد اجتماعی و پایداری اقتصادی رابطه معنی دار و قوی با توسعه پایدار اجتماعی دارد و مشارکت و همبستگی، پایداری زیست محیطی و مسئولیت پذیری اجتماعی ارتباط متوسطی با توسعه پایدار اجتماعی دارد. عوامل جهت گیری استراتژیک، فرهنگ کارآفرینانه و فرصت‌ها کارآفرینی و مهارت آموزی و قابلیت‌ها ارتباط قوی و معناداری با برنامه ریزی کارآفرینانه دارد و مدیریت کارآفرینانه و پشتیبانی حاکمیت رابطه متوسطی با برنامه ریزی کارآفرینانه دارد.

واژگان کلیدی: توسعه پایدار اجتماعی، برنامه‌ریزی کارآفرینانه، مدل ساختاری، روش تحقیق آمیخته

^۱ دانشجوی دکتری کارآفرینی، واحد علی آبادکتول، دانشگاه آزاد اسلامی، علی آبادکتول، ایران
(Email: yaser.vatani60@gmail.com)

^۲ استاد گروه مدیریت، واحد علی آباد کتول، دانشگاه آزاد اسلامی، علی آباد کتول، ایران. (نویسنده مسئول)

^۳ استاد گروه مدیریت، دانشکده علوم انسانی آزادشهر، دانشگاه گنبد کاووس، ایران.

^۴ استادیار گروه علوم ارتباطات و کسب و کار، دانشکده علوم انسانی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد اصفهان (خوراسگان)، اصفهان، ایران.

مقدمه

ما امروزه با مسائل و مشکلات زیاد اقتصادی، بیکاری، آلودگی هوا و محیط زیست، عدالت اجتماعی و کمبود منابع زیستی برای تامین مایحتاج انسان و مواجه هستیم. توسعه پایدار، توسعه ای است که نیازهای حاضر را بدون تهدید و مقابله با رفع نیازهای نسل های آینده، برآورده می کند. تأکید بر توسعه اقتصادی، جنبه سیستم های طبیعی و عدالت اجتماعی، سه قطب مفهوم پایداری هستند. هنگامی که در مدیریت، جنبه های اقتصادی و زیست محیطی، بدون در نظر گرفتن بعد اجتماعی بررسی شوند، مفهوم مدیریت پایدار مطرح می شود بنابراین برای رسیدن به یک توسعه پایدار لازم است که سه مؤلفه بهبود اقتصادی، اجتماعی و زیست محیطی مدنظر قرار گیرد. به همین دلیل است که در فرآیند تصمیم گیری اقداماتی باید صورت گیرد تا برنامه ریزی بصورت پایدار و با توجه به نیازهای جامعه امروزی طراحی شود.

از طرفی تغییرات سریع محیطی ضرورت توسعه توانمندی های کارآفرینی در کشور به منظور ایجاد کسب و کارهای جدید، استفاده از ظرفیت های بدون استفاده، توسعه ظرفیت های موجود و حل مشکلات اجتماعی بوده و در پاسخ به این چالش ها، ماموریت جدید برنامه ریزان و ایجاد توانمندی های کارآفرینی است. کارآفرینی روش اندیشیدن، استدلال و عمل کردن براساس فرصت هاست، ایجاد ارزش از راه تشکیل مجموعه منحصر به فردی از منابع به منظور بهره گیری از فرصت ها موجود اجتماعی و ساختار جمعیتی و توانمندیها و ظرفیت های انسانی، محیط و اقتصادی است.

از سوی دیگر کارآفرینان دارای مهارت های متفاوتی هستند که می تواند در ارتقای ابتکارات ایجاد کسب و کار به موفقیت برسند. آنها می توانند آینده و تغییرات را پیش بینی کنند. این توانایی در درک راهبرد، خلاقیت و دیگر توانمندی های کارآفرینان می تواند مدلی برای مرتفع نمودن مسائل پیشروی جامعه به ارمغان آورد. برنامه ریزی کارآفرینانه می تواند اثرات بسیار زیادی را در جامعه به دنبال داشته باشد. این اثرات را می توان در ابعاد فرهنگی، سیاسی، اجتماعی و اقتصادی مورد بررسی قرار داد. از ابعاد بسیار مهم کارآفرینی، ایجاد شغل و استخدام افراد در شرکت های نوپا می باشد که خود می تواند اثرات اقتصادی، اجتماعی و سیاسی خاصی را به دنبال داشته باشد. این مسئله به ویژه از لحاظ سیاسی و اجتماعی و به خاطر کاهش تنش های ناشی از بیکاری و هم چنین جنبه های روانی آن بر افراد بیکار، می تواند یک مزیت غیر قابل انکار برای آموزش کارآفرینی محسوب شود. از سوی دیگر با توجه به تجربه بشر مبتنی بر رشد یک بعدی اقتصادی و مشکلات بوجود آمده مبنی بر تخریب محیط زیست و آسیب های زیاد اجتماعی دانشمندان به دنبال تعریف جدید و کاملی از توسعه که همه جنبه های نیازبشر را در طول زمان دربر داشته باشد برآمدند. توسعه پایدار توسعه ای است که نیازهای نسل حاضر را برآورده سازد بدون اینکه توانایی نسل آینده را در برآورده ساختن نیازهای خویش محدود نماید. بدیهی است که بشر برای تأمین نیازهای خود ناگزیر از استفاده از منابع طبیعی است اما با روش هایی چون افزایش بهره وری منابع و استفاده از انرژی های نو یا پاک می توان برداشت منابع طبیعی را به حداقل ممکن رساند در توسعه پایدار، جذب ضایعات تولید، کارکرد اصلی محیط زیست و یک محدودیت در رشد اقتصادی محسوب می شود.

توسعه پایدار در اصل موازنه بین خواسته های اقتصادی، اجتماعی و اکولوژیکی هر نسل با توجه به سهم نسل های آینده از منابع محدود زمین محور سیاستگذاری و برنامه ریزی های کلان مدیریتی است، در نتیجه در توسعه پایدار معنای گسترده ای میابد که تمامی جوانب زندگی انسانها را دربر می گیرد که در آن سیاستهایی در زمینه اقتصادی؛ بازرگانی؛ تکنولوژی؛ منابع طبیعی؛ آموزشی و بهداشتی؛ صنعت و ... به گونه ای برنامه ریزی و طراحی می شود که توسعه اقتصادی، اجتماعی و زیست محیطی را تداوم بخشد. ضمناً در این تحقیق بر بعد اجتماعی توسعه، جنبه های فرهنگی، بسط عدالت اجتماعی و بطور خواص مدنظر است.

به این ترتیب کارآفرینان برای توسعه پایدار اجتماعی همواره در پی ایفای نقش مؤثر در کمک به سیاستگذاران جهت دستیابی به اهداف توسعه پایدار اجتماعی بعنوان یک اولویت سیاستگذاری مشروع و ضروری بوده اند. تحقیقات اندک اما رو به افزایش در

حوزه توسعه پایدار بر انگیزه‌های اجتماعی و عمومی کارآفرینان متمرکز بوده و مشخصاً چگونگی تلفیق اهداف اجتماعی و محیط زیست را در کسب و کار کارآفرینانه برای توسعه پایدار اجتماعی تبیین کرده اند.

بنابراین با توجه به مطالب ارائه شده، این تحقیق به دنبال ارائه الگوی توسعه پایدار اجتماعی مبتنی بر برنامه ریزی کارآفرینی می‌باشد و به دنبال پاسخ به این سوال می‌باشد که، الگوی توسعه پایدار اجتماعی مبتنی بر برنامه ریزی کارآفرینی چگونه است؟

مبانی نظری پژوهش

توسعه پایدار اجتماعی

توسعه پایدار، توسعه ای است که نیازهای حاضر را بدون تهدید و مقابله با رفع نیازهای نسل های آینده، برآورده می‌کند. تأکید بر توسعه اقتصادی، جنبه سیستم های طبیعی و عدالت اجتماعی، سه قطب مفهوم پایداری هستند که با عنوان P3 شناخته می‌شوند (بت ۲۰۱۵). هنگامی که در مدیریت، جنبه های اقتصادی و زیست محیطی، بدون در نظر گرفتن بُعد اجتماعی بررسی شوند، مفهوم مدیریت پایدار مطرح می‌شود بنابراین برای رسیدن به یک توسعه پایدار لازم است که سه مؤلفه بهبود اقتصادی، اجتماعی و زیست محیطی مدنظر قرار گیرد. به همین دلیل است که در فرآیند تصمیم گیری اقداماتی باید صورت گیرد تا برنامه ریزی بصورت پایدار طراحی شود. در این مرحله لازم است برخی روش های تصمیم گیری استفاده گردد. از سوی دیگر روش شناسی تصمیم گیری چند معیاره دارای محدودیت های کمی است و شناسایی ارتباط بین فاکتورها معمولاً به اطلاعات و آشنایی تصمیم گیرنده با سازمان مورد مطالعه بستگی دارد. بنابراین، قضاوت های افراد برای فاکتورها می‌تواند روی نتیجه نهایی تأثیر گذار باشد (مریدسادات ۱۳۹۳). توسعه از نظر اندیشه وران علوم اقتصادی و اجتماعی، به معنای ارتقای مستمر کل جامعه و نظم اجتماعی به سوی زندگی بهتر یا انسانی تر است (چن ۲۰۱۶).

اصطلاح توسعه پایدار یا پایا در اوایل سالهای دهه ۱۹۷۰ درباره محیط و توسعه بکار رفت. توسعه پایدار فرآیندی است برای بدست آوردن پایداری در هر فعالیتی که نیاز به منابع و جایگزینی سریع و یکپارچه آن وجود دارد. توسعه پایدار در کنار رشد اقتصادی و توسعه بشری در یک جامعه یا یک اقتصاد توسعه یافته، سعی در تحصیل توسعه مستمر، و رای توسعه اقتصادی دارد (هیت ۲۰۱۷) توسعه پایدار^۱ مفهومی است که به واسطه پیامدهای منفی اجتماعی ناشی از رویکردهای توسعه یک‌جانبه اقتصادی پس از انقلاب صنعتی و تغییر نگرش بشر به مفهوم رشد و پیشرفت پدید آمده‌است (ایفوما و همکاران ۲۰۱۵).

هدف اصلی توسعه پایدار، تأمین نیازهای اساسی، بهبود استانداردهای زندگی برای همه، حفاظت و مدیریت بهتر اکوسیستم ها است (ردلیفت، ۲۰۰۲). اغلب محققان توسعه پایدار را در سه محور اصلی زیست محیطی، اجتماعی و اقتصادی بررسی می‌کنند. توسعه پایدار باید اهداف خود را در این سه محور به طور هم زمان، به صورت ذیل محقق سازد: رشد اجتماعی ای را که در آن نیازهای برآورده شده همه افراد را فراهم کند. حفاظت موثری از محیط زیست به عمل آورده و در مصرف منابع طبیعی با دقت عمل نماید. رشد پایدار اقتصادی را به همراه داشته باشد (چائو ۲۰۱۵).

برنامه ریزی کارآفرینانه

پیتز دراکر معتقد است که کارآفرینی بهره برداری از فرصت ها برای ایجاد تغییر است و کارآفرین کسی است که فعالیت اقتصادی کوچک و جدیدی را با سرمایه خود شروع می‌نماید، ارزش ها را تغییر می‌دهد و ماهیت آنها را دچار تحول می‌نماید (تابع ۱۳۹۶) دکتر رضاییان، کارآفرینی را فرایند شکار فرصتها به وسیله افراد، به طوری فردی (کارآفرینی مستقل) یا در سازمان ها (کارآفرینی سازمانی)، بدون در نظر گرفتن منابع موجود در اختیار آنها می‌داند (بلوتی و همکاران ۲۰۱۴). کارآفرینی یک مفهوم چند وجهی

پیچیده‌ای است که امروزه توجه زیادی را به خود جلب کرده است و بیشتر صاحب‌نظران توافق دارند که کارآفرینی و کارآفرینان سهم به‌سزایی در توسعه اقتصادی دارند (کالینز ۲۰۰۹). بنابراین کارآفرینی موضوعی میان رشته‌ای است که رشته‌های مختلفی همچون اقتصاد، روانشناسی، مردم‌شناسی، جامعه‌شناسی و مدیریت در تکامل آن نقش اساسی داشته‌اند (کیاکجوری و رودکرنژاد ۱۳۸۸).

برنامه ریزی کارآفرینانه^۱ در بردارنده تصمیم‌گیری‌هایی است که راجع به اهداف کارآفرینانه بلند مدت سازمان می‌باشند. در این نوع از برنامه ریزی مقاصد (مأموریت‌ها) و هدف‌های سازمان مشخص و اهداف بلند مدت به هدف‌های کمی و کوتاه که آن را هدف‌گذاری می‌نامند، تجزیه می‌گردد. همچنین سیاست‌های کلی (تدوین و تنظیم خط‌مشی‌ها) و برنامه‌های عملیاتی طرح‌ریزی می‌گردد (دن ۲۰۱۲). برنامه ریزی کارآفرینانه بستر لازم برای انتقال دانش و مهارت‌های ضروری به افراد علاقه‌مند بالاختصاص دانشجویان و دانش‌آموختگان دانشگاهی که جویای مشاغل ارضا‌کننده هستند را فراهم می‌کند. برنامه ریزی کارآفرینانه لازمه توسعه کارآفرینی است (فدریکی ۲۰۰۷).

برنامه ریزی کارآفرینانه در هر جامعه وظایف ویژه‌ای به عهده دارد که از آن جمله می‌توان آزادسازی و رهایی افراد جامعه از ناتوانی و آموزش و هدایت آنان به بازار کار اشاره نمود. فرایند آموزش و هدایت افراد به بازار کار در دو دهه اخیر تحت تأثیر سه عامل عمده قرار گرفته است: افزایش جمعیت، رویدادهای منطقه‌ای و جهانی و همچنین تغییرات سریع تکنولوژیک. در نتیجه وضعیت اشتغال دانش‌آموختگان را به طور قابل ملاحظه‌ای دستخوش دگرگونی کرده است. یکی از راه‌های مقابله با این معضل، برنامه ریزی کارآفرینانه به دانش‌آموزان و دانشجویان است. در واقع منظور از اجرای دوره‌های برنامه ریزی کارآفرینانه گوناگون این است که فراگیران طی دوران تحصیل خود افرادی مؤسس تربیت شوند. این افراد شامل پیشروان در فعالیت‌ها، ماجراجویان، جسوران، مبتکران، فرصت‌طلبان، جاه‌طلبان و ترقی‌خواهان می‌باشند (گوجان ۲۰۱۱).

ادغام برنامه ریزی کارآفرینانه در برنامه درسی دانشگاه‌ها باعث غنی‌سازی تجارب یادگیری فراگیران، افزایش ایجاد کسب و کارهای جدید توسط دانشجویان، ارتقای مهارت‌های شغلی و مدیریت کسب و کار، افزایش ارتباط میان مراکز علمی و صنعت و ایجاد فرصتی برای آموختن محتوا و روش‌های تدریس کارآفرینی است (هاپکینز ۲۰۱۵).

روش تحقیق

پژوهش حاضر از نظر هدف بنیادی و رویکرد کاربردی دارد. رویکرد کلی تحقیق حاضر از نوع روش تحقیق آمیخته با غالبیت رویکرد کمی بوده است. برای شناسایی شاخص‌های توسعه پایدار اجتماعی از الگوی تحلیل محتوا (کیفی) و برای شناسایی شاخص‌های برنامه ریزی کارآفرینی از الگوی فراترکیب استفاده شد، در گام بعدی برای سطح بندی متغیرهای تاثیرگذار بر توسعه پایدار اجتماعی با رویکرد ساختاری-تفسیری (ISM) و روابط بین متغیرهای تحقیق و ارزش آن را از روش معادلات ساختاری (SEM) بدست آمد.

جامعه آماری بخش کیفی شامل کارشناسان و اساتید دانشگاه در حوزه کارآفرینی و مدیریت در استان گلستان می‌باشند و روش نمونه‌گیری در این تحقیق از نوع زنجیره‌ای (روش نمونه‌گیری گلوله برفی) می‌باشد، بدین صورت که جمع‌آوری داده تا رسیدن به نقطه اشباع پیدا کرد که تعداد آن ۱۱ نفر می‌باشند و همچنین جامعه آماری در بخش کمی شامل مدیران ارشد، افراد با تجربه، کارکنان و کارشناسانی که در امور برنامه ریزی کشور اشتغال، بویژه سازمان مدیریت و برنامه ریزی و شورای عالی اشتغال در استان گلستان می‌باشند و روش نمونه‌گیری در این تحقیق از نوع تصادفی ساده می‌باشد. تعداد جامعه آماری ۹۵۰ نفر می‌باشد که حجم نمونه بر اساس جدول مورگان ۲۷۴ نفر می‌باشد.

روش و ابزار گردآوری اطلاعات در بخش کیفی بصورت مصاحبه نیمه ساختار و در بخش کمی بصورت پرسشنامه محقق ساخته می‌باشد. در پژوهش حاضر جهت تحلیل داده‌ها و دستیابی به اهداف مذکور از روش‌های آمار توصیفی و آمار استنباطی استفاده شد. یکی از روش‌های آماری برای تجزیه و تحلیل اطلاعات موجود در مجموعه داده‌ها روش تجزیه عامل‌ها یا تحلیل عاملی می‌باشد. تحلیل عاملی بر دو نوع تحلیل عاملی اکتشافی و تحلیل عاملی تاییدی است. با استفاده از نرم افزار SPSS20 و Smart PLS مورد استفاده قرار گرفت، در نهایت مدل نهایی الگوی تحقیق سنجش و برازش قرار گرفت.

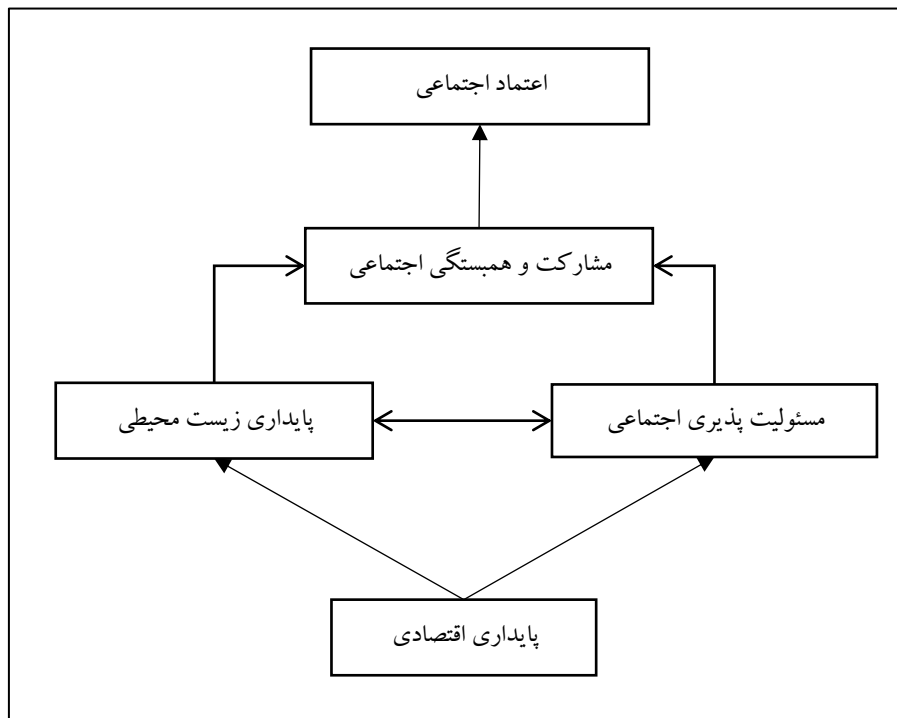
یافته‌ها

از شاخص‌های استخراج شده از متون مقالات مرتبط، با حذف شاخص‌های هم‌معنی و پرتکرار و در نهایت با مقوله و دسته‌بندی شاخص‌های نهایی، ۵ مقوله اصلی و ۲۳ مقوله فرعی حاصل گردید. در این مرحله از کدگذاری، مقوله‌های اصلی و فرعی پژوهش مشخص شدند. نتایج این مقوله‌بندی در جدول (۱) ارائه شده است.

جدول ۱: مقوله‌های اصلی و فرعی پژوهش

مقوله‌های اصلی	مقوله‌های فرعی
جهت‌گیری استراتژیک کارآفرینانه	مشارکت ذینفعان در برنامه‌ریزی
	شناسایی نیازهای جامعه
	برنامه‌ریزی کوتاه مدت و بلند مدت
	تعیین اهداف کارآفرینانه
	تعیین چشم‌انداز کارآفرینانه
مدیریت کارآفرینانه	سبک مدیریتی
	تدوین استراتژی‌های کارآفرینانه
	تسهیل قوانین جهت حمایت از توسعه کارآفرینی
	ارائه نوآوری در مدیریت
فرهنگ کارآفرینانه	تدوین اهداف کوتاه و بلند مدت مدیریتی
	فرهنگ نوآورانه منعطف
	ایجاد سیستم تشویق و ترغیب کارآفرینی
	پذیرش ایده و طرح‌های نوین افراد
فرصت‌ها و قابلیت‌های کارآفرینانه	فرهنگ عمل‌گرایانه افراد
	به‌روز رسانی تجهیزات فناورانه
	برگزاری دوره‌های آموزشی در حوزه کارآفرینی و مهارت‌آموزی
	ایجاد سامانه اطلاعاتی جهت زمینه‌سازی کارآفرینانه
	تخصیص منابع مود نیاز در زمینه کارآفرینی
پشتیبانی حاکمیت	ارزیابی عملکرد کارآفرینانه در سازمان
	جذب تسهیلات دولتی
	سیاست‌های حمایتی دولت
	حمایت از کارآفرینان
	استراتژی‌های حاکمیتی

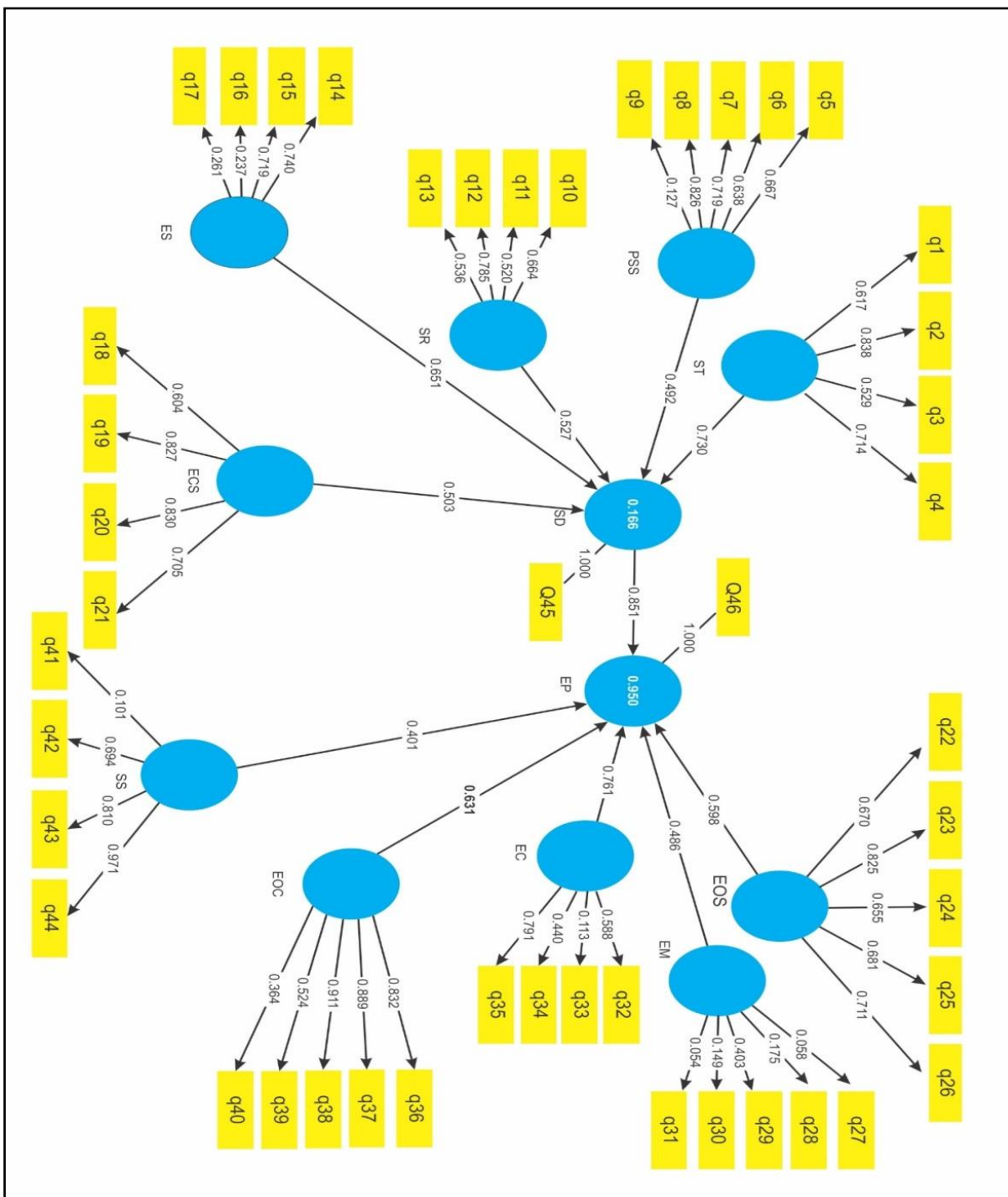
بر اساس نتایج مدل‌سازی ساختاری-تفسیری، الگوی نهائی سطوح متغیرهای شناسائی شده توسعه پایدار اجتماعی در شکل (۱) نمایش داده شده است. در این نگاره فقط روابط معنادار عناصر هر سطح بر عناصر سطح زیرین و همچنین روابط درونی معنادار عناصر هر سطر در نظر گرفته شده است.

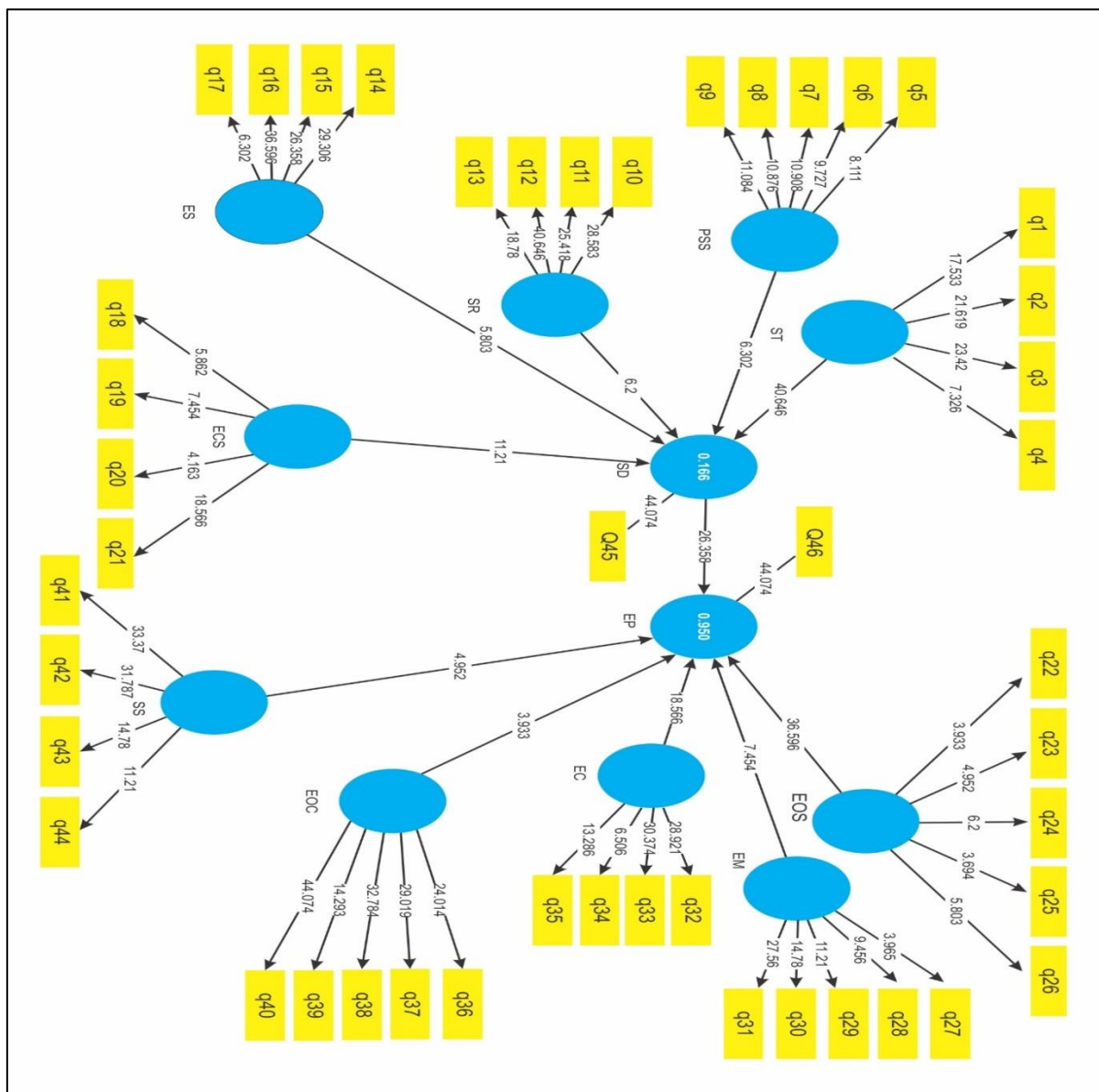
شکل ۱: نمودار نهایی حاصل از فرآیند ISM (توسعه پایدار اجتماعی)

جدول ۲: مقوله‌های اصلی و علائم اختصاری

علائم اختصاری	مقوله‌های اصلی
ST	اعتماد اجتماعی
ES	پایداری اقتصادی
PSS	مشارکت و همبستگی اجتماعی
ESC	پایداری زیست محیطی
SR	مسئولیت پذیری اجتماعی
EOS	جهت گیری استراتژیک کارآفرینانه
EC	فرهنگ کارآفرینانه
EOC	فرصت‌ها و قابلیت‌های کارآفرینانه
EM	مدیریت کارآفرینانه
SS	پشتیبانی حاکمیت

شکل ۲: آزمون مدل مفهومی معادلات ساختاری در حالت تحلیل مسیر

شکل ۳: آزمون مدل مفهومی معادلات ساختاری در حالت آماره t

مطابق شکل‌های (۲) و (۳) می‌توان عنوان کرد که برنامه ریزی کارآفرینانه بر توسعه پایدار اجتماعی با توجه به ضریب مسیر ۰/۸۵۱ و آزمون t، ۲۶/۳۵۹ ارتباط مثبت و معنی دار و قوی دارد. همین طور اعتماد اجتماعی و پایداری اقتصادی رابطه معنی دار و قوی با توسعه پایدار اجتماعی دارد. و مشارکت و همبستگی، پایداری زیست محیطی و مسئولیت پذیری اجتماعی ارتباط متوسطی با توسعه پایدار اجتماعی دارد. عوامل جهت گیری استراتژیک، فرهنگ کارآفرینانه و فرصت‌ها و قابلیت‌ها ارتباط قوی و معناداری با برنامه ریزی کارآفرینانه دارد. و مدیریت کارآفرینانه و پشتیبانی حاکمیت رابطه متوسطی با برنامه ریزی کارآفرینانه دارد.

جدول ۳: اعتبار بیرونی سازه‌های پژوهش

سازه‌های اصلی	روایی همگرا (AVE)	پایایی ترکیبی (CR)	آلفای کرونباخ
اعتماد اجتماعی	۰/۵۵۷	۰/۸۶۸	۰/۸۳۳
پایداری اقتصادی	۰/۶۴۵	۰/۸۷۸	۰/۸۱۵
مشارکت و همبستگی	۰/۵۲۵	۰/۸۴۲	۰/۷۷۶

سازه‌های اصلی	روایی همگرا (AVE)	پایایی ترکیبی (CR)	آلفای کرونباخ
پایداری زیست محیطی	۰/۵۱۶	۰/۸۱۹	۰/۷۷۰
مسئولیت پذیری اجتماعی	۰/۵۵۴	۰/۸۵۷	۰/۷۸۴
جهت گیری استراتژیک کارآفرینانه	۰/۶۰۸	۰/۸۸۵	۰/۸۳۶
فرهنگ کارآفرینانه	۰/۵۲۳	۰/۷۴۰	۰/۷۶۴
فرصت‌ها و قابلیت‌های کارآفرینانه و مهارت آموزی	۰/۶۷۷	۰/۸۹۳	۰/۸۳۹
مدیریت کارآفرینانه	۰/۶۰۱	۰/۷۷۷	۰/۹۰۱
پشتیبانی حاکمیت	۰/۵۳۹	۰/۸۰۳	۰/۸۸۵

میانگین واریانس استخراج شده (AVE) بزرگتر از ۰/۵ است بنابراین روایی همگرا وجود دارد. آلفای کرونباخ تمامی متغیرها بزرگتر از ۰/۷ بوده بنابراین پایایی مورد تأیید است. مقدار پایایی ترکیبی (CR) نیز بزرگتر از AVE است و در تمامی موارد از آستانه ۰/۷ بزرگتر است بنابراین شرط سوم نیز برقرار است.

روایی واگرا دیگر معیار سنجش برازش مدل‌های اندازه‌گیری در روش PLS است. ماتریس روایی واگرا در جدول (۴) ارائه شده است.

جدول ۴: ماتریس سنجش روایی واگرا برای عوامل توسعه پایدار اجتماعی

سازه‌های اصلی	اعتماد اجتماعی	پایداری اقتصادی	مشارکت و همبستگی	پایداری زیست محیطی	مسئولیت پذیری اجتماعی
اعتماد اجتماعی	۰/۷۴۶				
پایداری اقتصادی	۰/۲۱۷	۰/۸۰۳			
مشارکت و همبستگی	۰/۶۳۰	۰/۲۹۷	۰/۷۲۵		
پایداری زیست محیطی	۰/۵۴۰	۰/۳۴۴	۰/۵۸۶	۰/۷۱۸	
مسئولیت پذیری اجتماعی	۰/۳۵۸	۰/۱۴۲	۰/۱۷۸	۰/۳۰۷	۰/۷۴۴

جدول ۵: ماتریس سنجش روایی واگرا برای عوامل برنامه ریزی کارآفرینانه

سازه‌های اصلی	جهت گیری استراتژیک کارآفرینانه	فرهنگ کارآفرینانه	فرصت‌ها و قابلیت‌ها	مدیریت کارآفرینانه	پشتیبانی حاکمیت
جهت گیری استراتژیک کارآفرینانه	۰/۷۸۰				
فرهنگ کارآفرینانه	۰/۳۷۵	۰/۷۲۳			
فرصت‌ها و قابلیت‌های کارآفرینانه و مهارت آموزی	۰/۳۲۳	۰/۴۳۴	۰/۸۲۳		
مدیریت کارآفرینانه	۰/۷۶۲	۰/۷۵۹	۰/۷۲۴	۰/۸۰۶	
پشتیبانی حاکمیت	۰/۸۴۴	۰/۷۲۹	۰/۷۴۲	۰/۷۳۵	۰/۶۷۲

همانگونه که در جدول (۵) مشاهده می‌کنید، جذر AVE که برای هر سازه گزارش شده است (قطر اصلی) از همبستگی آن با سایر سازه‌های مدل بیشتر است که این موضوع بیانگر روایی واگرای قابل قبول برای مدل‌های اندازه‌گیری است.

شاخص‌های متعددی برای ارزیابی میزان برازش ساختاری مدل وجود دارد که هر یک از آنها مورد بررسی قرار گرفته است.

جدول ۶: خلاصه نتایج ارزیابی برازش ساختار مدل

GoF	F2	Q2	ضریب تعیین	سازه‌های اصلی
۰/۴۸۰	-	۰/۱۶۶	۰/۳۹۰	اعتماد اجتماعی
	۰/۲۵۶	۰/۱۵۹	۰/۶۶۶	پایداری اقتصادی
	۰/۱۳۶	۰/۲۶۹	۰/۵۲۰	مشارکت و همبستگی
	۰/۱۲۷	۰/۸۷	۰/۲۶۱	پایداری زیست محیطی
	۰/۱۶۵	۰/۲۵۵	۰/۴۷۰	مسئولیت پذیری اجتماعی
	۰/۲۱۹	۰/۴۱۶	-	جهت گیری استراتژیک کارآفرینانه
	۰/۱۳۴	۰/۸۷	۰/۲۲۷	فرهنگ کارآفرینانه
	۰/۲۸۸	۰/۱۷۰	۰/۲۷۳	فرصت‌ها و قابلیت‌های کارآفرینانه و مهارت آموزی
	۰/۱۸۱	۰/۴۰۱	۰/۳۰۶	مدیریت کارآفرینانه
	۰/۱۱۹	۰/۲۵۵	۰/۲۵۱	پشتیبانی حاکمیت

ضریب تعیین (R^2) سازه‌های درونزای مدل پژوهش مطلوب می‌باشد. مقدار ضریب تعیین ۰/۳۹ گزارش شده است که مقدار قابل قبولی است. مقدار شاخص Q2 در تمامی موارد مثبت بدست آمده است که نشان می‌دهد برازش مدل مناسب است. مقدار اندازه اثر (F2) برای متغیرهای پژوهش در سطح متوسط تا قوی برآورد شده است.

مقدار نیکویی برازش در این مطالعه برابر است:

$$\text{میانگین مقادیر شاخص ضریب تعیین } (R^2) = 0.401$$

$$\text{میانگین مقادیر شاخص افزونگی (Communality)} = 0.576$$

$$GOF = \sqrt{0.576 \times 0.401} = 0.480$$

شاخص GOF برابر ۰/۴۸ بدست آمده است بنابراین مدل از برازش مطلوبی برخوردار است.

جدول ۷: خلاصه نتایج حاصل از آزمون فرضیه‌ها

میزان تاثیر	سطح معنی داری	ارزش آزمون t	ضریب مسیر	مسیرها
قوی	معنی دار و مثبت	۴۰/۶۴۶	۰/۷۳۰	اعتماد اجتماعی ← توسعه پایدار اجتماعی
متوسط	معنی دار و مثبت	۶/۳۰۲	۰/۴۹۲	مشارکت و همبستگی ← توسعه پایدار اجتماعی
متوسط	معنی دار و مثبت	۵/۸۰۳	۰/۵۰۳	پایداری زیست محیطی ← توسعه پایدار اجتماعی
قوی	معنی دار و مثبت	۱۱/۲۱	۰/۶۵۱	پایداری اقتصادی ← توسعه پایدار اجتماعی
متوسط	معنی دار و مثبت	۶/۲۰	۰/۵۲۷	مسئولیت پذیری اجتماعی ← توسعه پایدار اجتماعی
قوی	معنی دار و مثبت	۲۶/۳۵۹	۰/۸۵۱	برنامه ریزی کارآفرینانه ← توسعه پایدار اجتماعی
قوی	معنی دار و مثبت	۳۶/۵۶۹	۰/۶۹۸	برنامه ریزی کارآفرینانه ← جهت گیری استراتژیک کارآفرینانه
متوسط	معنی دار و مثبت	۷/۴۵۴	۰/۴۸۶	برنامه ریزی کارآفرینانه ← مدیریت کارآفرینانه
قوی	معنی دار و مثبت	۱۸/۵۶۶	۰/۷۶۱	برنامه ریزی کارآفرینانه ← فرهنگ کارآفرینانه
قوی	معنی دار و مثبت	۳/۹۳۳	۰/۶۳۱	برنامه ریزی کارآفرینانه ← فرصت‌ها و قابلیت‌های کارآفرینانه
متوسط	معنی دار و مثبت	۴/۹۵۲	۰/۴۰۱	برنامه ریزی کارآفرینانه ← پشتیبانی حاکمیت

ارزیابی وضعیت موجود و مطلوب عوامل موثر بر توسعه پایدار اجتماعی مبتنی بر برنامه ریزی کارآفرینانه

دیدگاه افراد پیرامون وضعیت ابعاد مختلف موثر بر توسعه پایدار اجتماعی با آزمون t دو نمونه بررسی شده است. در این آزمون فرض صفر (H0) مبتنی بر آن است که متغیر مورد بررسی در وضعیت مطلوبی قرار ندارد و فرض بدیل (Ha) نیز ادعای آزمون است.

جدول ۸: آزمون T مستقل برای وضعیت عوامل توسعه پایدار اجتماعی

Independent Samples Text										
t-test for Equality of Means					Levenes Test for Equality of Variances			مولفه ها		
تفاوت در سطح اطمینان ۹۵ درصد		استاندارد خطای	میانگین اختلاف	مقداری	درجه آزادی	آمار T	مقداری			آمار F
پایین ترین	بالا ترین									
۱/۸۷۳	-۰/۱۷۸	۰/۵۲۱	۰/۸۴۶	۰/۰۰۶	۲۱۵	۱/۹۷۲	۰/۰۶۲	۳/۴۳	فرض برابری واریانس دو گروه	اعتماد اجتماعی
۱/۸۴۹	-۰/۱۵۶	۰/۵۱۰	۰/۸۴۶	۰	۲۰۲/۳	۱/۹۷۱			فرض نابرابری واریانس دو گروه	
-۰/۵۴۶	-۱/۰۷۴	۰/۰۷۵	-۰/۴۵۷	۰	۲۱۵	-۲۴/۱۲	۰	۳۷/۱۷	فرض برابری واریانس دو گروه	پایداری اقتصادی
-۰/۶۹۷	-۰/۹۴۷	۰/۰۴۶	-۰/۴۵۷	۰	۲۱۱/۲	-۲۸/۱۰			فرض نابرابری واریانس دو گروه	
-۱/۲۱۷	-۱/۶۵۳	۰/۰۸۶	-۱/۳۶۴	۰	۲۱۵	-۱۰/۹۱	۰	۳۹/۸۹	فرض برابری واریانس دو گروه	مشارکت و همبستگی اجتماعی
-۱/۰۵۸	-۱/۴۲۲	۰/۰۵۳	-۱/۳۶۴	۰	۲۱۵	-۲۴/۴۷			فرض نابرابری واریانس دو گروه	
-۰/۸۹۰	-۱/۰۷۹	۰/۱۲۴	-۰/۸۵۰	۰/۶۰۳	۲۱۵	-۱۱/۰۴	۰	۵۱/۶۷	فرض برابری واریانس دو گروه	پایداری زیست محیطی
-۰/۹۶۸	-۱/۱۷۲	۰/۰۸۹	-۰/۸۵۰	۰/۶۰۳	۲۱۵	-۱۹/۴۵			فرض نابرابری واریانس دو گروه	
۱/۰۶۵	-۱/۵۶۹	۰/۶۶۹	۰/۲۵۴	۰	۲۱۵	-۰/۳۷۹	۰/۷۷۵	۰/۰۸۹	فرض برابری واریانس دو گروه	مسئولیت پذیری اجتماعی
۱/۰۵۹	-۱/۵۶۶	۰/۶۶۸	۰/۲۵۴	۰/۰۰۳	۲۰۱/۶	-۰/۳۸۰			فرض نابرابری واریانس دو گروه	

بر اساس نتایج به دست آمده، تحلیل واریانس‌ها نشان می‌دهد که با فرض برابری واریانس دو گروه و در سطح اطمینان ۹۵ درصد، معناداری به دست آمده برای میانگین‌ها مولفه پایداری زیست محیطی از مقدار استاندارد ۰/۰۵ بزرگتر می‌باشد، لذا میان پاسخ‌های دو گروه نسبت به وضعیت عملکردی تفاوت معناداری وجود ندارد. به عبارت دیگر این عوامل از وضعیت مطلوبی برخوردار هستند. همچنین برای میانگین‌های مولفه‌های اعتماد اجتماعی، پایداری اقتصادی، مشارکت و همبستگی و مسئولیت پذیری از مقدار استاندارد ۰/۰۵ کوچکتر می‌باشد، لذا میان پاسخ‌های دو گروه نسبت به وضعیت عملکردی تفاوت معناداری وجود دارد. به عبارت دیگر این عوامل از وضعیت مطلوبی برای توسعه پایدار اجتماعی برخوردار نیستند و از وضعیت مطلوب فاصله دارند (جدول ۸).

مستقل برای وضعیت عوامل برنامه ریزی کارآفرینانه T جدول ۹: آزمون

Independent Samples Text										
t-test for Equality of Means						Levenes Test for Equality of Variances		مولفه ها		
تفاوت در سطح اطمینان ۹۵ درصد		خطای استاندارد	اختلاف میانگین	معناداری	درجه آزادی	T آمار	معناداری			F آمار
پایین ترین	بالاترین									
-۰/۷۶۴	-۰/۸۴۹	۰/۱۴۳	-۰/۹۸۴	۰/۰۰۶	۲۱۵	-۱۴-۱۷	۰	۳۵/۴۳	جهت گیری استراتژیک کارآفرینانه	
-۰/۷۲۱	-۰/۸۳۴	۰/۰۸۹	-۰/۹۸۴	۰	۲۱۵	-۴۱-۵۶				
-۰/۵۴۴	-۰/۶۶۵	۰/۰۸۸	-۱/۲۵۵	۰	۲۱۵	-۳۹/۲۱	۰	۲۹/۱۷	فرهنگ کارآفرینانه	
-۰/۹۳۹	-۱/۵۲	۰/۰۳۹	-۱/۲۵۵	۰	۲۱۱/۲	-۱۹/۸۷				
-۱/۵۸۵	-۱/۶۷۸	۰/۰۸۶	-۱/۶۲۲	۰	۲۱۵	-۳۲-۱۲	۰	۱۰/۸۹	فرصت ها و قابلیت های کارآفرینانه و مهارت آموزی	
-۱/۲۴۱	-۱/۴۳۶	۰/۰۴۱	-۱/۶۲۲	۰	۲۱۵	-۱۱/۱۱				
-۱/۴۱۶	-۱/۵۲۰	۰/۰۳۵	-۲/۵۱۱	۰/۶۰۳	۲۱۵	-۹/۵۲	۰	۴۰/۶۷	مدیریت کارآفرینانه	
-۰/۸۴۸	-۰/۹۵۸	۰/۰۷۷	-۲/۵۱۱	۰/۶۰۳	۲۱۵	-۱۸/۶۵				
-۱/۰۸۹	-۱/۲۴۱	۰/۱۱۲۸	-۱/۵۶۴	۰	۲۱۵	-۶/۲۱	۰	۱۵/۸۶	پشتیبانی حاکمیت	
-۱/۳۰۷	-۱/۵۶۷	۰/۶۶۸	-۱/۵۶۴	۸۰/۰۰۳	۲۱۵	-۳/۶۲				

بر اساس نتایج به دست آمده، تحلیل واریانس ها نشان می دهد که با فرض برابری واریانس دو گروه و در سطح اطمینان ۹۵ درصد، معناداری به دست آمده برای میانگین مولفه مدیریت کارآفرینانه از مقدار استاندارد ۰/۰۵ بزرگتر می باشد، لذا میان

پاسخ‌های دو گروه نسبت به وضعیت عملکردی تفاوت معناداری وجود ندارد. به عبارت دیگر مدیریت کارآفرینانه از وضعیت مطلوبی برخوردار هستند. همچنین برای میانگین‌های مولفه‌های جهت‌گیری استراتژیک، فرهنگ کارآفرینانه، فرصت‌ها و قابلیت‌ها و پشتیبانی حاکمیت از مقدار استاندارد ۰/۰۵ کوچکتر می‌باشد، لذا میان پاسخ‌های دو گروه نسبت به وضعیت عملکردی تفاوت معناداری وجود دارد. به عبارت دیگر این عوامل از وضعیت مطلوبی برای برنامه ریزی کارآفرینانه برخوردار نیستند و از وضعیت مطلوب فاصله دارند (جدول ۹).

نتیجه‌گیری

هدف از پژوهش حاضر ارائه الگوی پایداری اجتماعی مبتنی بر برنامه ریزی کارآفرینانه و مهارت آموزی می‌باشد. نتایج تحقیق در بخش کیفی نشان می‌دهد که بر اساس تحلیل‌های صورت گرفته با استفاده از تحلیل محتوا در مجموع ۵ مقوله اصلی و ۲۱ مقوله فرعی برای توسعه پایدار اجتماعی در این تحقیق استخراج و برچسب گذاری شدند. مقوله‌های اصلی توسعه پایدار اجتماعی شامل ۵ مقوله و مقوله‌های فرعی شامل ۲۱ مقوله است؛ که مقوله اصلی پایداری اقتصادی شامل ۵ مقوله فرعی که عبارتند از: ارائه مشوهای مالی به کارآفرینان، توسعه اقتصادی و افزایش بهره‌وری، ارتقاء مقاومت اقتصادی و ارائه تسهیلات دولتی به کارآفرینان می‌باشد؛ مقوله اصلی مسئولیت‌پذیری اجتماعی شامل ۴ مقوله فرعی که عبارتند از: مسئولیت قانونی، مسئولیت اخلاقی/بشر دوستانه، مسئولیت اقتصادی و مسئولیت زیست محیطی است؛ مقوله اصلی پایداری زیست محیطی شامل ۴ مقوله فرعی که عبارتند از: مدیریت صحیح مصرف انرژی، استقرار الگوی بهینه مصرف انرژی، در نظر گرفتن منافع زیست محیطی و افزایش آگاهی شهروندان جهت صیانت از محیط زیست می‌باشد. مقوله اصلی مشارکت و همبستگی اجتماعی شامل ۵ مقوله فرعی که عبارتند از: تقویت نهادهای محلی، تعامل بین جامعه محلی و دولت، مسئولیت‌پذیری و تدوین برنامه‌های مشارکتی، مشارکت در فعالیت‌های فرهنگی و حمایت از مشارکت شهروندان در طرح‌های توسعه شهری است؛ مقوله اصلی اعتماد اجتماعی شامل ۴ مقوله فرعی که عبارتند از: به حداقل رساندن مقاومت جهت به کارگیری طرح‌ها و تغییرات نوآورانه، شکل‌گیری فرهنگ نوآوری در ذهن مدیریت، افزایش تحمل ریسک و شکست و ایجاد فرهنگ یکپارچه کارآفرینی می‌باشد.

همچنین در این تحقیق با استفاده از روش فراترکیب، مقوله‌های اصلی و فرعی پژوهش مشخص شدند که شامل ۵ مقوله اصلی و ۲۳ مقوله فرعی می‌باشد. مقوله اصلی پشتیبانی حاکمیت که شامل ۴ مقوله فرعی که عبارتند از: جذب تسهیلات دولتی، سیاست‌های حمایتی دولت، حمایت از کارآفرینان و استراتژی‌های حاکمیتی می‌باشد. مقوله اصلی فرصت‌ها و قابلیت‌های کارآفرینانه که شامل ۵ مقوله فرعی که عبارتند از: به روز رسانی تجهیزات فناورانه، برگزاری دوره‌های آموزشی در حوزه کارآفرینی و مهارت آموزی، ایجاد سامانه اطلاعاتی جهت زمینه‌سازی کارآفرینانه و مهارت آموزی، تخصیص منابع مورد نیاز زمینه کارآفرینی و مهارت آموزی و ارزیابی عملکرد کارآفرینانه در سازمان می‌باشد. مقوله اصلی فرهنگ کارآفرینانه که شامل ۴ مقوله فرعی که عبارتند از: فرهنگ نوآورانه منعطف، ایجاد سیستم تشویق و ترغیب کارآفرینی، پذیرش ایده و طرح‌های نوین افراد و فرهنگ عمل‌گرایانه می‌باشد. مقوله اصلی مدیریت کارآفرینانه که شامل ۵ مقوله فرعی که عبارتند از: سبک مدیریتی سازمان، تدوین استراتژی‌های کارآفرینانه، تسهیل قوانین جهت حمایت از توسعه کارآفرینی، ارائه نوآوری در مدیریت و تدوین اهداف کوتاه و بلند مدت مدیریتی می‌باشد. مقوله اصلی جهت‌گیری استراتژیک کارآفرینانه که شامل ۵ مقوله فرعی که عبارتند از: مشارکت ذینفعان در برنامه ریزی، شناسایی نیازهای سازمان، برنامه ریزی کوتاه و بلند مدت، تعیین اهداف کارآفرینانه و تعیین چشم‌انداز کارآفرینانه می‌باشد.

نتایج تحقیق در بخش کمی نشان می‌دهد که در پرسشنامه محقق ساخته که ۴۴ مولفه استخراج شده از مصاحبه‌ها و مطالعات انجام شده، به عنوان زیر مولفه‌های ۱۰ مقوله قرار داده شده است. مطابق نتایج می‌توان عنوان کرد که برنامه ریزی کارآفرینانه بر

توسعه پایدار اجتماعی با توجه به ضریب مسیر ۰/۸۵۱ و آزمون t، ۲۶/۳۵۹ ارتباط مثبت و معنی دار و قوی دارد. همین طور اعتماد اجتماعی و پایداری اقتصادی رابطه معنی دار و قوی با توسعه پایدار اجتماعی دارد. و مشارکت و همبستگی، پایداری زیست محیطی و مسئولیت پذیری اجتماعی ارتباط متوسطی با توسعه پایدار اجتماعی دارد. عوامل جهت گیری استراتژیک، فرهنگ کارآفرینانه و فرصت‌ها و قابلیت‌های دوره‌های آموزشی در حوزه کارآفرینی و مهارت آموزی، ارتباط قوی و معناداری با برنامه ریزی کارآفرینانه دارد و مدیریت کارآفرینانه و پشتیبانی حاکمیت رابطه متوسطی با برنامه ریزی کارآفرینانه دارد.

در این تحقیق برای ارزیابی اعتبار مدل بیرونی (اندازه‌گیری) از سه شاخص روایی همگرا، پایایی ترکیبی و آلفای کرونباخ استفاده شد. میانگین واریانس استخراج شده (AVE) بزرگتر از ۰/۵ است بنابراین روایی همگرا وجود دارد. مقدار پایایی ترکیبی (CR) نیز بزرگتر از AVE است و در تمامی موارد از آستانه ۰/۷ بزرگتر است بنابراین شرط سوم نیز برقرار است. آلفای کرونباخ تمامی متغیرها بزرگتر از ۰/۷ بوده بنابراین پایایی مورد تأیید است. شاخص GOF برابر ۰/۴۸ بدست آمده است بنابراین مدل از برازش مطلوبی برخوردار است. نتایج این تحقیق با نتایج مطالعات آلیسون ۲۰۱۶ و رضوی و همکاران (۱۳۹۳) مطابقت دارد.

پیشنهاد‌های تحقیق

پیشنهاد‌های تحقیق برای توسعه پایدار اجتماعی:

- ۱- برای بهبود پایداری اقتصادی، ارائه مشوق‌های مالی به کارآفرینان، توسعه اقتصادی و افزایش بهره‌وری، ارتقاء مقاومت اقتصادی، ارائه تسهیلات دولتی به کارآفرینان و را بهبود دهیم.
- ۲- برای ایجاد مسئولیت‌پذیری اجتماعی بهتر باید بدنال افزایش مسئولیت قانونی، مسئولیت اخلاقی/بشر دوستانه، مسئولیت اقتصادی، مسئولیت زیست محیطی و باشیم.
- ۳- برای پایداری زیست محیطی، مدیریت صحیح مصرف انرژی، استقرار الگوی بهینه مصرف انرژی، در نظر گرفتن منافع زیست محیطی، افزایش آگاهی شهروندان جهت صیانت از محیط زیست و را ارتقاء ببخشیم.
- ۴- برای ارتقاء مشارکت و همبستگی اجتماعی، تقویت نهادهای محلی، تعامل بین جامعه محلی و دولت، مسئولیت‌پذیری و تدوین برنامه‌های مشارکتی، مشارکت در فعالیت‌های فرهنگی، حمایت از مشارکت شهروندان در طرح‌های توسعه شهری و روستایی را دنبال کنیم.
- ۵- برای ایجاد اعتماد اجتماعی باید مقاومت جهت به کارگیری طرح‌ها و تغییرات نوآورانه به حداقل برسانیم، شکل‌گیری فرهنگ نوآوری در ذهن مدیریت و تحمل ریسک و شکست، ایجاد فرهنگ یکپارچه کارآفرینانه را افزایش دهیم.

پیشنهاد‌های تحقیق برای برنامه ریزی کارآفرینانه:

- ۱- برنامه‌هایی برای پشتیبانی حاکمیت: ارائه تسهیلات دولتی، بهبود سیاست‌های حمایتی دولت، حمایت از کارآفرینان، داشتن استراتژی‌های حاکمیتی
- ۲- برای استفاده بهتر از فرصت‌ها و قابلیت‌های کارآفرینانه: به‌روز رسانی تجهیزات فناورانه، برگزاری دوره‌های آموزشی در حوزه کارآفرینی، ایجاد سامانه اطلاعاتی جهت زمینه‌سازی کارآفرینانه، تخصیص منابع مود نیاز در زمینه کارآفرینی، ارزیابی عملکرد کارآفرینانه در سازمان و جامعه و راهنمایی کارآفرینان، مشاوره و هدایت جهت دهی آنها
- ۳- برای بهبود فرهنگ کارآفرینانه: ایجاد فرهنگ نوآورانه منعطف، ایجاد سیستم تشویق و ترغیب کارآفرینی، پذیرش فایده و طرح‌های نوین افراد، ایجاد فرهنگ عمل‌گرایانه افراد

- ۴- برای بهبود مدیریت کارآفرینانه: بهبود سبک مدیریتی سازمان، تدوین استراتژی‌های کارآفرینانه، تسهیل قوانین جهت حمایت از توسعه کارآفرینی، ارائه نوآوری در مدیریت، تدوین اهداف کوتاه و بلند مدت مدیریتی
- ۵- برای جهت گیری استراتژیک کارآفرینانه: باید مشارکت ذینفعان در برنامه‌ریزی، شناسایی نیازهای سازمان، برنامه ریزی کوتاه مدت و بلند مدت استراتژیک، تعیین اهداف کارآفرینانه، تعیین چشم‌انداز کارآفرینانه را مدنظر قرار داد.

پیشنهادهایی برای تحقیق‌های آتی:

- ۱- بررسی توسعه پایدار بر اساس عوامل فردی، شبکه‌ای، محیطی و سازمانی.
- ۲- بررسی ابعاد مختلف توسعه پایدار از دیدگاه سیاسی، اقتصادی، فرهنگی، شهری و روستایی.
- ۳- شناسایی عوامل برنامه ریزی کارآفرینانه با توجه به سایر ابعاد توسعه پایدار برای برنامه ریزی عملی.
- ۴- بررسی برنامه ریزی با رویکرد کارآفرینانه در سازمان‌های دولتی برای توسعه کارآفرینی
- ۵- بررسی توسعه پایدار در تصمیمات خرد و کلان کشوری (سند چشم‌انداز و مجلس شورای اسلامی، برنامه‌های ریاست جمهوری و.....)
- ۶- بررسی توسعه پایدار در بخش کشاورزی، صنعت و محیط زیست بطور کاربردی و ویژه
- ۷- بررسی برای آموزش کاربردی کارآفرینی در سطوح مختلف مدرسه، دانشگاه و جامعه

پیشنهادهای کاربردی تحقیق:

- ۱- شناخت و تقویت انگیزه‌ها و ویژگی‌های برنامه ریزی کارآفرینانه، رشد و توسعه سرمایه انسانی.
- ۲- حمایت از شبکه سازی و فراهم ساختن امکانات و زمینه‌ی لازم در برخورداری کارآفرین از مشاوران متخصص، مشاوره‌ی موسسات و انجمن‌های تخصصی، تجاری و صنفی.
- ۳- تدوین سیاست‌ها و برنامه‌های کارآفرینانه با نیازهای حرفه‌ای توسط سیستم آموزشی کشور.
- ۴- تدوین خط‌مشی‌ها، استراتژی‌ها و قوانین مناسب توسط دولت در جهت ترویج توسعه پایدار اجتماعی و رفع موانع آنان.
- ۵- ایجاد فرصت‌های عادلانه با تاکید بر اصل تعهد و تخصص و شایسته‌سالاری در جذب و بهره‌گیری از توانمندی‌های متخصصین در نظام مدیریتی.
- ۶- ایجاد فضای لازم برای کارآفرینان برای پیوستن به شبکه‌های کسب و کار، بازاریابی محصولات شبکه‌ی فروش محصولات.
- ۷- ایجاد یک شبکه بزرگ کارآفرینی در سطح استان، ایجاد مراکز کارآفرینی در استان و شهرستان‌ها برای معرفی کارآفرینان برتر، سهولت دسترسی به آنها و برقراری ارتباط میان افراد و شرکت‌ها.

منابع

- ملک اخلاق، اسماعیل؛ مرادی، محمود؛ درستکاراحمدی، ناهید؛ مهدی زاده، مهران (۱۳۹۳). بررسی تاثیر کارآفرینی استراتژیک بر دست‌یابی به مزیت رقابتی (مطالعه موردی صنعت ساختمان و مسکن). پژوهشنامه مدیریت اجرایی، ۶(۱۱): ۱۷۴-۱۴۵.
- کنعانی کاشانی، علی؛ گلرد، پروانه (۱۳۹۶). تاثیر مزیت رقابتی بر کارآفرینی استراتژیک با نقش میانجی نظریه تخریب خلاقانه شومپیتر. پژوهش‌های مدیریت راهبردی، ۲۳(۴): ۲۰-۱.
- رضوی، سید مصطفی؛ شهریار، سلطانعلی؛ احمدپور داربانی، محمود (۱۳۹۴). بررسی تاثیر دو سوتوانی سازمانی بر کارآفرینی راهبردی. توسعه کارآفرینی، ۸(۴): ۷۶۷-۷۸۶.

خزایی پول، مرتضی؛ زارعی، هادی؛ دهقان، محمدصادق؛ کریمی، امیرحسین (۱۳۹۱). کارآفرینی استراتژیک و مزیت رقابتی، کنفرانس ملی کارآفرینی و مدیریت کسب و کارهای دانش بنیان، بابلسر، شرکت پژوهشی طرود شمال.

طبرسا، غلامعلی؛ یداللهی فارسی، جهانگیر؛ نایجی، محمدجواد (۱۳۹۲). الگوی کارآفرینی راهبردی با رویکرد مدیریت منابع انسانی: نقش واسطه‌ای تبادل دانش. چشم انداز مدیریت بازرگانی، ۱۵(۳): ۱۸۰-۱۶۵.

میردسادات، پگاه (۱۳۹۳). طراحی الگوی سیاست توسعه کشاورزی پایدار با رویکرد کارآفرینانه-مطالعه موردی استان خوزستان. پایان نامه دکتری تخصصی. دانشگاه تربیت مدرس، دانشکده ادبیات و علوم انسانی.

تابع جماعت، ماشاله؛ موسی خانی، مرتضی؛ مهدی، الوانی؛ داوری، علی (۱۳۹۶). الگوی کارآفرینی استراتژیک: مطالعه موردی وزارت نیرو. فصلنامه پژوهش‌های سیاستگذاری و برنامه‌ریزی انرژی، ۳(۷): ۲۰۰-۱۷۱.

کیاکجوری، کریم؛ رودگر نژاد، فروغ (۱۳۸۸). کارآفرینی استراتژیک: مفاهیم و ضرورت وجودی، چهارمین کنفرانس بین‌المللی مدیریت استراتژیک، تهران، گروه ناب، گروه پرتوینا.

رضوی، سید مصطفی؛ احمدپور داربانی، محمود؛ شهریاری، سلطانعلی (۱۳۹۳). طراحی مدل مفهومی کارآفرینی استراتژیک بر مبنای رویکرد پیکره‌بندی. توسعه کارآفرینی، ۷(۱): ۵۵-۳۵.

- Dan, M. C. (2012). The third mission of Universities in the Development Strategy of Vienna City, *Informatica Economica*, 16(4), 49-51.
- Federici, D., Ferrante, F., and Vistocco, D. (2007). On the Sources of Entrepreneurial Talent in Italy: Tacit vs., Codified Knowledge, 2(3): 1-25.
- Guojin, C. (2011). Study and practice on training scheme of university students' entrepreneurship ability. In *International Conference on Information and Management Engineering*, Springer, Berlin, 299-304.
- Hopkins, P., and Bassett, A. (2015). The Recycling of Entrepreneurial Talent, A report for Scottish Enterprise, Scottish Investment Bank: 1-36.
- Pearce, Alison (2016) International Entrepreneurial Talent Management, Discussion Topic.
- Bellotti, F., et al. (2014). Serious games and the development of an entrepreneurial mindset in higher education engineering students, *Entertainment Computing*, 5(4): 357-366.
- Collings, D. G., & Mellahi, K. (2009). Strategic talent management: A review and research agenda. *Human Resource Management Review*, 19(4): 304-313
- Chen, Yuting. (2016). Study of Applied Innovative Talents Training Mode Management based on Combination of Entrepreneurship Education, 4th International Conference on Management Science, Education Technology, Arts, Social Science and Economics, 5(3): 1777- 1782.
- Hitt, M., & Ireland, R., D. (2017). The intersection of entrepreneurship and strategic management research. *The Blackwell Handbook Of Entrepreneurship*, Chapter 3, <https://doi.org/10.1002/9781405164214.ch3>.
- Ifeoma, O. R., Purity, N. O., and Okoye-Nebo, C. (2015). Effective Talent Management: Key to Organisational Success, *Journal of Policy and Development Studies*, 289(1850): 1-12.
- Chao Hong, Shen, Abdelqader Alsakarneh, Asaad Ahmad. (2015). Talent management in twenty - first century: theory and practically, *International Journal of Applied Research* 1(11): 1036-1043.
- Bat, M., Yalci. M. (2015). An Evaluation of Talent Management from an Organizational Perspective: The Case of Vodafone, *Global Media Journal TR Edition*, Edition, 6(11): 90-112.
- Bönte, W., Audretsch, D. B., & Keilbach, M. (2008). Entrepreneurship capital and its impact on knowledge diffusion and economic performance. *Journal of Business Venturing*, 23 (2), 687-698.
- Bradley, A. P. (2016). Talent management for universities, *Australian Universities' Review*, 58(1): 13-19.
- Ardichvili, A., Cardozo, R. and Ray, S. (2003). A theory of entrepreneurial opportunity identification and development. *Journal of Business Venturing*, 10(2) .pp. 1-7.
- Bolton, Bill K., and John Thompson (2004). *Entrepreneurs: Talent, temperament, technique*. Routledge.

Providing a sustainable social development model based on entrepreneurial planning

Yaser Vatani¹

Ph.D student of entrepreneurship, Ali Abad Katol Branch, Islamic Azad University, Ali Abad Katol, Iran

Majid Nasiri

Management Department, Aliabad Katul branch, Islamic Azad University, Aliabad Katul, Iran (corresponding author)

Hadi Sanaipour

Department of Management, Azadshahr Faculty of Humanities, Gonbad Kavos University, Iran

Mohammad BaqerGurji

Management Department, Aliabad Katul branch, Islamic Azad University, Aliabad Katul, Iran

Abstract: According to the urgent need of today's society, providing a suitable model for sustainable social development can be the only way out of the many problems of today's society at the intersection of social, economic, political, biological, etc. problems. This importance will not be realized without a new look at these challenges and creativity in entrepreneurship. Therefore, in this research, we seek to provide a sustainable social development model based on entrepreneurial planning. The current research has a fundamental purpose and a practical approach, and the research method is mixed. The current research has a fundamental goal and a practical approach, and the research method is mixed. The number of which is 11 people, and in the quantitative part, they include senior managers, experienced people, in the employment sector of Golestan province, and using simple random sampling method, 950 people were selected, and the sample size is 274 people based on Morgan's table. The tool for collecting information in the qualitative part is a semi-structured interview and in the quantitative part it is a researcher-made questionnaire. Content analysis model was used to identify sustainable social development indicators and meta-composite model was used to identify entrepreneurial planning indicators. Structures examined to provide the basic model of sustainable social development; Social trust, social participation and solidarity, environmental sustainability, economic sustainability, social responsibility are the studied structures to provide the basic model of entrepreneurial planning; Entrepreneurial strategy, entrepreneurial opportunities and entrepThe results of the structural model showed that entrepreneurial planning has a positive.

Keywords: Sustainable social development, entrepreneurial planning, content analysis model, metacombination model.

¹ Email: yaser.vatani60@gmail.com